

ผลสำรวจคุณภาพชีวิตชาวจะนะ เผยชาวบ้านเขตอุตสาหกรรมหวนมลพิษ

นักวิชาการแนะระบบอุตสาหกรรมควรร่วมลงขันจัดตั้งกองทุนวิจัยเพื่อสำรวจติดตามต่อเนื่อง เฝ้าระวัง
สุขภาพประชาชนระยะยาว

จากกรณีศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ส่งผลให้ชุมชนในเขตอุตสาหกรรมหลายแห่งของประเทศเริ่มหันกลับมามองคุณภาพชีวิตของประชาชนมากขึ้น

สำหรับจังหวัดสงขลา พื้นที่อำเภอจะนะถูกจัดเป็นเขตอุตสาหกรรมที่กำลังได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากอุตสาหกรรมน้ำยางชันและปลาป่น มาสู่อุตสาหกรรมพลังงานที่มีขึ้นเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทำให้หลายฝ่ายเกรงว่าในอนาคตอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายด้าน

ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงสภาวะคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ น.ส.จิราวรรณ สพลสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท หน่วยระบาดวิทยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงร่วมกับโรงพยาบาลจะนะ หน่วยงาน นักวิชาการ และประชาชนในพื้นที่ดำเนิน “โครงการสำรวจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา” เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว โดยเน้นไปยัง 3 พื้นที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา/อาหารทะเล อุตสาหกรรมโรงแยกก๊าซ และอุตสาหกรรมโรงไฟฟ้าจะนะ แล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ควบคุม คือพื้นที่ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตอุตสาหกรรม

“แม้ว่าในพื้นที่จะนะจะยังไม่มีอุตสาหกรรมหนักจำนวนมากเมื่อเทียบกับนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด แต่การสำรวจข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่องจะทำให้นักวิชาการและชาวบ้านเข้าใจว่าแต่ละปีมีความเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ประชาชนควรรับมืออย่างไร และโรงงานอุตสาหกรรมรอบ ๆ ควรใส่ใจเรื่องไหนบ้าง” น.ส.จิราวรรณชี้แจง

จากการสำรวจเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม แยกเป็นอากาศ น้ำ ดิน และ ทิวทัศน์ในแต่ละพื้นที่ พบว่า ประชาชนใกล้เคียงกับโรงแยกก๊าซและโรงงานน้ำยางชันคุณภาพอากาศในระดับค่อนข้างไม่พอใจ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเทพาประเมินคุณภาพน้ำในระดับค่อนข้างไม่พอใจเช่นเดียวกัน สำหรับพื้นที่ใกล้โรงไฟฟ้าประชาชนประเมินว่าอยู่ในระดับน่าพอใจ

ในประเด็นเรื่องระดับการถูกรบกวนจากมลพิษ ประชาชนใกล้เคียงโรงแยกก๊าซยอมรับว่าถูกรบกวนจากมลพิษด้านกลิ่น เสียง สารเคมี และฝุ่นละออง สำหรับประชาชนรอบโรงไฟฟ้า และโรงงานน้ำยาง/อาหารทะเลยอมรับว่าถูกรบกวนเฉพาะมลพิษด้านกลิ่นในระดับน้อยครั้งถึงค่อนข้างบ่อย แต่เชื่อว่ากลิ่นดังกล่าวน่าจะถูกลบพัดมาจากโรงงานแปรรูปยางและโรงงานอาหารทะเลในบริเวณใกล้เคียง ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเทพาซึ่งเป็นพื้นที่เปรียบเทียบเกือบจะไม่ได้ถูกรบกวนจากมลพิษดังกล่าว

“

การสำรวจข้อมูลคุณภาพชีวิต
ของประชาชนอย่างต่อเนื่องจะ
ทำให้นักวิชาการและชาวบ้านเข้าใจ
ว่าแต่ละปีมีความเปลี่ยนแปลงอะไร
เกิดขึ้นบ้างหรือไม่

”

นักวิจัยยังได้สำรวจคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาพกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ในสังคม และสิ่งแวดล้อม ของคนทั้ง 4 พื้นที่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้น ประชาชนบริเวณใกล้เคียงโรงแยกก๊าซที่ให้ข้อมูลว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

“ผลการสำรวจนี้ทำให้เราได้ว่าประชาชนส่วนมากมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย แม้ว่าบางพื้นที่อาจถูกรบกวนจากมลพิษบ้าง แต่ยังไม่ถึงระดับรุนแรงมากนัก นอกจากนี้ คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่อุตสาหกรรมมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าพื้นที่ควบคุมมากกว่า 2 เท่า” นักวิจัยกล่าวสรุป

นักวิจัยชี้แจงอีกว่า การสำรวจนี้เป็นการศึกษาแบบวัดความคิดเห็นคุณภาพชีวิตส่วนบุคคลในภาพรวม ช่วงระยะเวลาเดียว คือเดือนกันยายน - ตุลาคม 2553 เท่านั้น อีกทั้งยังต้องมีการวิจัยต่อยอดเพื่อตอบข้อสงสัยอื่น ๆ ต่อไป

ศ.นพ. วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ หัวหน้าหน่วยระบาดวิทยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และยังเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของการวิจัยในครั้งนี้แสดงความคิดเห็นว่า จุดแข็งอย่างหนึ่งของการสำรวจครั้งนี้คือได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานด้านสาธารณสุขหลายแห่งในพื้นที่ โดยเฉพาะโรงพยาบาลจะนะ เป็นการสำรวจที่อิสระจากกลุ่มทุนอุตสาหกรรม ทำให้สามารถสำรวจและนำเสนอข้อมูลได้อย่างเต็มที่ แต่เพื่อให้สามารถติดตามข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการสำรวจทุกปี

อย่างไรก็ตาม การศึกษาแต่ละครั้งควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ โดยเฉพาะหน่วยงานในระบบอุตสาหกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อคุณภาพชีวิตโดยตรง แต่ทั้งนี้หากนักวิชาการต้องรับทุนวิจัยโดยตรงจากภาคอุตสาหกรรมแหล่งใดเพียงแห่งเดียวอาจทำให้ขาดความอิสระในการวิจัยและนำเสนอข้อมูล จึงมองว่าภาคอุตสาหกรรมควรร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นจัดตั้งกองทุนสนับสนุนด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดการทำงานวิจัยและสำรวจอย่างต่อเนื่อง แล้วสะท้อนคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ตามความเป็นจริงมากที่สุด

“ถ้าสามารถระดมทุนจากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่จะนะมาร่วมกันจัดตั้งกองทุนวิจัยได้จะดีมาก โดยมีหน่วยงานอื่น ๆ ให้การสนับสนุนร่วมด้วย จะทำให้การสำรวจครั้งต่อ ๆ ไป และด้านอื่น ๆ มีความเข้มแข็งมากขึ้น และสามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง” ศ.นพ. วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ ให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินสภาพแวดล้อม

ระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม

1 = ไม่พอใจ 2 = ค่อนข้างไม่พอใจ 3 = เฉย ๆ 4 = ค่อนข้างพอใจ 5 = พอใจมาก

	พื้นที่ 1 (โรงแยกแก๊ส)	พื้นที่ 2 (โรงไฟฟ้า)	พื้นที่ 3 (โรงงานน้ำตาล)	พื้นที่ 4 (ไม่มีอุตสาหกรรม)	โดยภาพรวม
อากาศ	2.6 ☹️	3.7	2.8 ☹️	4.1	3.3
น้ำ	3.0	3.0	3.4	2.2 ☹️	2.9
ดิน	3.2	3.6	3.7	3.5	3.5
ทิวทัศน์	3.5	3.9	3.9	4.0	3.8
โดยภาพรวม	3.1	3.5	3.4	3.5	3.4

ระดับการถูกรบกวนจากมลพิษ

1 = ไม่เคยเลย 2 = บ่อยครั้ง 3 = ค่อนข้างบ่อย 4 = บ่อยมาก 5 = ตลอดเวลา

	พื้นที่ 1 (โรงแยกแก๊ส)	พื้นที่ 2 (โรงไฟฟ้า)	พื้นที่ 3 (โรงงานน้ำตาล)	พื้นที่ 4 (ไม่มีอุตสาหกรรม)	โดยภาพรวม
กลิ่น	2.9 ☹️	2.1 ☹️	2.3 ☹️	1.4	2.2 ☹️
เสียง	2.7 ☹️	1.4	1.2	1.2	1.7
สารเคมี	2.3 ☹️	1.7	1.8	1.0	1.7
ฝุ่นละออง	2.2 ☹️	1.8	1.7	1.4	1.8
โดยภาพรวม	2.5 ☹️	1.7	1.8	1.3	1.8

คุณภาพชีวิต

← แย่ | 2 | 3 | 4 | 5 ดีมาก →

	พื้นที่ 1 (โรงแยกแก๊ส)	พื้นที่ 2 (โรงไฟฟ้า)	พื้นที่ 3 (โรงงานน้ำตาล)	พื้นที่ 4 (ไม่มีอุตสาหกรรม)	โดยภาพรวม
สุขภาพกาย	3.9	4.2	4.0	4.3	4.1
จิตใจ	4.0	4.1	4.1	4.5	4.2
สัมพันธ์ทางสังคม	4.2	4.2	4.2	4.6	4.3
สิ่งแวดล้อม	3.7 ☹️	3.9	3.8	4.0	3.8
โดยภาพรวม	3.9	4.0	3.9	4.3	4.0

////////////////////////////////////